

FÖRSTUDIERAPPORT

DELRAPPORT 20240901–20251231

Innehåll

BAKGRUND	3
Syfte och mål.....	3
Ungdomar i Leader Lapplands kommuner i siffror:.....	3
HUR HAR VI ARBETAT MED PROJEKTET?.....	4
Samverkan med Youth Up North.....	4
Ungdomsstyrelsen	5
"Know your Leader"-sommarturné.....	6
Leader-dagen, hösten 2025	6
RESULTAT FRÅN ENKÄTUNDERSÖKNINGEN	7
AVSLUTANDE REFLEKTION.....	9
Bilaga 1 - KARTLÄGGNING AV UNGDOMSVERKSAMHET I LEADER LAPPLAND	10
BILAGA 2 – Enkätrapport " <i>Vi vill höra din röst – bidra till framtidens landsbygd</i> "	12

BAKGRUND

Förstudien *Man trivs där man behövs* började med en enkel fråga: "Vad gör ungdomar och unga vuxna i våra kommuner?" och ett tydligt konstaterande: "Vi måste sluta killgissa!"

Förstudien ägs och drivs av föreningen Leader Lappland 2030 och genomförs av en arbetsgrupp som består av representanter från LAG-styrelsens arbetsutskott, Leader Lapplands utvecklingskontor samt en anställd projektledare.

Förstudien riktar sig till unga i åldern 16–25 år, med särskilt fokus på målgruppen 18–25 år, eftersom vi upplever att kunskapen om denna grupp unga vuxna är begränsad.

Målgruppen bor inom Leader Lapplands område, som omfattar kommunerna Arjeplog, Arvidsjaur, Dorotea, Lycksele, Sorsele, Storuman, Vilhelmina och Åsele. Området är stort till ytan men glest befolkat, med cirka 42 000 invånare.

Syfte och mål

SYFTE

Syftet med projektet är att skapa förutsättningar och främja en positiv syn på framtiden för ungdomarna i vårt leaderområde.

MÅL

Målet med projektet är att ta fram ett underlag som visar vilka områden som behöver stärkas och förbättras lokalt och vilka förbättringar som behövs för att unga i Leader Lapplands område ska må bra. Till detta ska en ungdomsstyrelsens möjligheter kartläggas för att säkerställa välmående och inflytande i våra kommuner.

Ungdomar i Leader Lapplands kommuner i siffror:

I Leader Lapplands område bor totalt 3 511 ungdomar i åldern 16–25 år. Tabellen nedan visar hur målgruppen är fördelad mellan kommunerna.

KOMMUN	UNGDOMAR 16-25 ÅR	INVÅNARE TOTALT
Arjeplog	190	2599
Arvidsjaur	562	6089
Dorotea	156	2294
Lycksele	1161	12118
Sorsele	160	2357
Storuman	426	5577
Vilhelmina	619	6229
Åsele	237	2694

GYMNASIESKOLA	ANTAL ELEVER
Arvidsjaur	Ca 400 elever
Lycksele	Ca 700 elever
Storuman	Ca 70 elever
Vilhelmina	Ca 260 elever

Uppgifterna är hämtade från Statistiska centralbyrån (SCB) och avser år 2024.

Inom Leaderområdet finns fyra gymnasieskolor: i Arvidsjaur, Lycksele, Storuman och Vilhelmina. Tillsammans har skolorna cirka 1 430 elever.

Utöver gymnasieskolorna finns även möjligheter att studera på distans genom exempelvis Komvux, folkhögskolor och fjärrundervisning.

HUR HAR VI ARBETAT MED PROJEKTET?

Förstudien inleddes med en kartläggande fas för att identifiera vilken inriktning det fortsatta arbetet behövde ha. Under kartläggningen togs kontakt med kommuner, fritidsgårdar och ungdomssamordnare i syfte att undersöka hur de åtta kommunerna arbetar med ungdomsfrågor, om det finns ungdomsråd eller liknande forum samt vilka mötesplatser som finns för unga, exempelvis ungdomsgårdar och bibliotek. En sammanställning av befintlig ungdomsverksamhet och ungdomsprojekt i området finns i Bilaga 1.

Kartläggningen genomfördes genom fysiska och digitala träffar med tjänstepersoner i kommunerna.

Projektledaren deltog även i olika möten med bland annat Region Västerbotten, Region Norrbotten, övriga Leaderområden i Sverige och Finland samt Ung Leader-gruppen. Därutöver fördes dialoger med kommuner, kommunala tjänstepersoner och föreningar inom området. Projektledaren har även varit i kontakt med och besökt samtliga bibliotek samt musik- och kulturskolor i området.

I ett tidigt skede av kartläggningen, under hösten 2024, konstaterades att projektet saknade två viktiga element: aktivt deltagande ungdomar samt aktiviteter som stärker ungdomars delaktighet i kommunerna.

LAG-styrelsen fattade därför ett snabbt beslut om att utöka projektets budget och satsa på:

- en ungdomsstyrelse med deltagare från områdets kommuner i åldern 18–25 år,
- en sommaraktivitet under 2025,
- en höstaktivitet under 2025.

Den uppsökande verksamheten kopplad till aktiviteterna skulle innehålla:

- dialoger med unga på plats,
- insamling av inspel, perspektiv och intressen från målgruppen,
- information om möjligheten att engagera sig, söka paraplyprojekt och delta i fortsatta aktiviteter.

Ungdomsstyrelsen skulle även medverka i aktiviteterna genom:

- representation vid sommaraktiviteterna,
- en ambassadörsroll för Leader i respektive kommun,
- att fungera som en länk mellan unga, projektet och lokala aktörer.

Efter beslutet om budgetutökningen lades fokus på att starta ungdomsstyrelsen, genomföra konkreta aktiviteter, arbeta med enkäten samt fortsätta arbetet med förstudien.

Samverkan med Youth Up North

Leader Lappland 2030 och förstudien *Man trivs där man behövs* har en avsiktsförklaring med Youth Up North (YUN). Flera kommuner inom Leader Lapplands område har deltagit eller deltar i projektet, vilket har skapat möjligheter till dialog och erfarenhetsutbyte kring frågor som rör ungas delaktighet och inflytande.

Som en del av kartläggningen har dialog förts med Linda Tjälldén, regionchef för norra Sverige inom Youth 2030 Movement. Utifrån erfarenheterna från Youth Up North beskriver hon att många unga i området generellt verkar må relativt bra, men att det samtidigt finns en osäkerhet kring framtiden. Frågor som arbetsmarknad, möjligheten till arbete, kollektivtrafik och orternas långsiktiga utveckling lyfts ofta fram av unga.

Psykisk hälsa beskrivs som en viktig fråga. Enligt Youth Up Norths erfarenheter deltar unga tjejer generellt i högre grad än unga killar i aktiviteter och forum för inflytande, medan killar ofta är svårare att nå och engagera.

Linda Tjälldén beskriver även att många politiker och tjänstepersoner ser ungas delaktighet som viktig, men att det ofta saknas arbetssätt, verktyg och metoder för hur arbetet ska genomföras i praktiken. Samtidigt upplever unga ibland att deras synpunkter efterfrågas utan att de ser konkreta resultat av sitt engagemang.

Ett utvecklingsområde som lyfts fram är behovet av långsiktiga strategier och handlingsplaner för ungas delaktighet. Erfarenheterna från Youth Up North pekar också på vikten av att anpassa arbetssätt för olika målgrupper och att arbeta uppsökande för att nå unga som sällan deltar i traditionella former för dialog och inflytande.

Ungdomsstyrelsen

Rekryteringen till ungdomsstyrelsen genomfördes under perioden januari–mars 2025.

Det första mötet med ungdomsstyrelsen hölls i mars 2025. I samband med detta deltog nästan hela ungdomsstyrelsen vid Leader Lappland 2020 avslutningsevenemang i Arvidsjaur i slutet av mars 2025.

Ungdomsstyrelsen består i dagsläget av elva ungdomar från nästan samtliga kommuner inom Leader Lapplands verksamhetsområde.

UNGDOMSSTYRELSENS VERKSAMHET 2025

Under året har ungdomsstyrelsen genomfört tre digitala möten samt deltagit i två fysiska möten tillsammans med LAG-styrelsen.

Ungdomsstyrelsen har även deltagit i planeringen och genomförandet av:

- *Know Your Leader* – sommarturné (sommaren 2025)
- Leader-dagen (hösten 2025)

Utöver detta har ungdomsstyrelsen deltagit vid olika arrangemang och representerat både ungdomsstyrelsen och Leader Lappland 2030 vid:

- Mötesplats Lycksele (maj 2025)
- Landsbygdskonferensen i Arvidsjaur (oktober 2025)
- YUN Hackathon i Umeå (december 2025)

”Know your Leader”-sommarturné

Sommarturnén syftar till att delta vid olika sommararrangemang i Leaderområdets kommuner. Genom turnén har vi möjlighet att träffa unga (och äldre), informera om Leader och förstudien Man trivs där man behövs samt samla in svar till enkätundersökningen.

Under 2025 har följande aktiviteter genomförts:

- **10 juni, Lycksele** – Sommarslaget. Genomfördes i samarbete med Lycksele kommun. Cirka 300–400 besökare.
- **12 juni, Åsele** – skolavslutning vid Åsele Wårdshus. Genomfördes i samarbete med Youth Up North och Åsele kommun. Cirka 70 besökare.
- **27 juni, Storuman** – Allsång med Cimberly Wanyonyi. Genomfördes i samarbete med Storumandagar och Kulturakademin. Cirka 100 besökare (fullsatt).
- **4–5 juli, Arvidsjaur (även för Arjeplog)** – Let’s Go! / Let’s Chill!. Genomfördes i samarbete med Let’s Go! Arvidsjaur och ungdomsgården. Cirka 300 besökare.
- **17 juli, Sorsele** – Holmen Gungar/Sorsele Bingo. Genomfördes i samarbete med kommunen och ungdomsgården. Cirka 30 besökare.
- **16 augusti, Dikanäs** – musikfestival med öppen scen under Dikanäs marknad. Cirka 100 besökare.
- **15 september, Dorotea Pride** – konsert och föreläsning med Julia Alfrida. Genomfördes i samarbete med Dorotea kommun och biblioteket. Cirka 10 besökare.

Leader-dagen, hösten 2025

Leader-dagarna bestod av lokala arrangemang som planerades och genomfördes av projektledaren tillsammans med Ungdomsstyrelsen.

Aktiviteterna genomfördes i samverkan mellan Leader, kommuner och lokala aktörer med syftet att stärka ungas delaktighet och framtidstro samt sprida information om projektet och Leaderverksamheten.

Under hösten 2025 genomfördes följande aktiviteter:

- **24 oktober, Arvidsjaur** – föreläsning med Cimberly Wanyonyi samt deltagande vid Landsbygdkonferensen tillsammans med LL-Ungdomsstyrelsen. Genomfördes i samarbete med kommunen och näringslivskontoret. Cirka 100 besökare.
- **25 oktober, Arjeplog** – pizzakväll på ungdomsgården, följt av seminarium och konsert med Cimberly Wanyonyi på Silvermuseet. Genomfördes i samarbete med kommunen,

ungdomsgården och Silvermuseet. Cirka 30 besökare på ungdomsgården och 45 besökare på Silvermuseet.

- **29 oktober, Dorotea** – HLR-utbildning och bio på ungdomsgården. Genomfördes i samarbete med kommunen och ungdomsgården. 15 besökare.
- **6 november, Sorsele** – föreläsning och konsert med Carolina Miskovsky samt HLR-utbildning med Lina Linberg. Genomfördes i samarbete med kommunen och ungdomsgården. Cirka 45 besökare.
- **7 november, Lycksele** – föreläsning och konsert med Carolina Miskovsky och Lisa Johansson på Lycksele Bokhandel. 15 besökare.
- **21 november, Storuman** – aktiviteter på ungdomsgården Aktiviteten med HLR-utbildning tillsammans med Lina, pizza och möjlighet att träffa Leader. Cirka 50 ungdomar deltog. På kvällen genomfördes Rogers Musikquiz på Hotell Toppen med information om Leader. Cirka 80 besökare.

RESULTAT FRÅN ENKÄTUNDERSÖKNINGEN

Som en del av förstudien genomfördes den digitala enkätundersökningen "Vi vill höra din röst – bidra till framtidens landsbygd". Enkäten besvarades av 621 personer och samtliga kommuner inom Leader Lapplands område finns representerade bland de svarande. Målgruppen var främst ungdomar och unga vuxna i åldern 16–25 år, men även äldre personer deltog.

Enkäten visar att många unga trivs i sina hemkommuner, framför allt tack vare familj, vänner, naturen och den upplevda tryggheten. Samtidigt uttrycker många en osäkerhet kring framtiden och möjligheterna att bo kvar på orten.

DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

Ett av de tydligaste resultaten är att många unga upplever att de har begränsade möjligheter att påverka beslut och utvecklingen i sin kommun. Flera beskriver att det är svårt att veta vem man ska kontakta eller hur man kan göra sin röst hörd.

"Det är svårt att veta hur man skulle kunna påverka något och man måste vara väldigt drivande ifall man vill förändra något."

Samtidigt finns exempel på unga som upplever att de kan påverka genom exempelvis elevråd, föreningsliv och lokala evenemang.

MÖTESPLATSER OCH AKTIVITETER

Många efterfrågar fler mötesplatser och aktiviteter för unga. Särskilt lyfts behovet av platser där man kan träffas utanför skolan, idrotten eller andra etablerade sammanhang.

Enkäten visar också en efterfrågan på kulturaktiviteter, konserter, skapande verksamhet och möjligheter för unga att själva arrangera aktiviteter.

HÄLSA OCH VÄLMÅENDE

Flera svar lyfter psykisk hälsa som en viktig fråga. Ensamhet, brist på aktiviteter och långa avstånd till stödinsatser nämns som utmaningar.

"Det kan vara svårt att prata med någon, eftersom man känner alla här."

Samtidigt betonas vikten av att unga får känna sig delaktiga, behövda och inkluderade i sina lokalsamhällen.

FRAMTIDSTRO OCH MÖJLIGHETER

Många unga har tydliga drömmar och ambitioner kring arbete, företagande, kultur och utbildning. Samtidigt upplever flera att möjligheterna att nå sina mål kan vara begränsade av faktorer som utbildningsutbud, arbetsmarknad och tillgång till aktiviteter.

Ett återkommande resultat är att trivsel i sig inte är tillräckligt för att unga ska vilja stanna kvar eller återvända efter studier.

ENGAGEMANG

Enkäten visar att viljan att engagera sig är stor. Däremot upplever många att det är svårt att veta hur man kan påverka, vem man ska kontakta eller vilka möjligheter till stöd och engagemang som finns.

Resultaten pekar därför på vikten av strukturer som gör det enklare för unga att delta, påverka och omsätta idéer i praktiken.

Resultaten som presenteras ovan är ett urval av de svar och perspektiv som framkommit i enkätundersökningen. För den som vill fördjupa sig i materialet finns en mer omfattande sammanställning av enkätresultaten i Bilaga 2 – Enkätrapport "Vi vill höra din röst – bidra till framtidens landsbygd".

SLUTSATSER

DET FINNS ETT TYDLIGT KUNSKAPSGLAPP KRING UNGA VUXNA 19–25 ÅR

Förstudien visar att det finns relativt god tillgång till statistik, analyser och kunskap om målgruppen 16–19 år. Däremot är kunskapen om unga vuxna i åldern 19–25 år mer begränsad. Detta gäller särskilt frågor som psykisk hälsa, framtidstro, etablering på arbetsmarknaden, möjligheter till inflytande och relationen till hembygden. Förstudien bekräftar därför behovet av riktade insatser för denna åldersgrupp, både genom fortsatt kartläggning och utveckling av nya arbetssätt.

UNGA I LEADER LAPPLANDS OMRÅDE UPPLEVER BÅDE UTMANINGAR OCH STYRKOR

Analysen visar att unga möter flera utmaningar, bland annat begränsad kollektivtrafik, varierande tillgång till ungdomsverksamhet samt normer och strukturer som kan försvåra ungas inflytande. Samtidigt lyfter många fram områdets styrkor i form av starka sociala nätverk, ett aktivt föreningsliv och en landsbygd där engagemang och delaktighet skapar mening och sammanhang.

SKILLNADER MELLAN KOMMUNERNA KRÄVER LOKALT ANPASSADE LÖSNINGAR

Förstudien visar att det finns stora skillnader mellan kommunerna när det gäller resurser, ungdomsverksamhet, samordning och erfarenhet av projektarbete. Det innebär att samma lösning inte nödvändigtvis fungerar överallt. Framtida insatser behöver därför vara flexibla, lokalt förankrade och anpassade efter kommunernas förutsättningar och ungas behov.

DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE ÄR AVGÖRANDE

En tydlig slutsats är att ungas delaktighet är avgörande för projektets relevans och långsiktiga effekt. Unga behöver inte bara vara en målgrupp utan också ges möjlighet att vara aktiva medskapare. Förstudien pekar på ungdomsråd, paraplyprojekt och uppsökande arbete som viktiga verktyg för att skapa inflytande, bygga tillit och stärka engagemanget.

SAMVERKAN MELLAN AKTÖRER ÄR EN NYCKELFAKTOR FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Förstudien visar att det redan pågår många initiativ riktade till unga i området, men att dessa ofta är tidsbegränsade. En viktig slutsats är att samverkan mellan kommuner, studieförbund, föreningsliv, projekt och andra aktörer behöver stärkas för att skapa långsiktighet och bättre förutsättningar för unga. Genom gemensamma strukturer och ökad samordning kan resurser användas mer effektivt och insatser få större genomslag.

AVSLUTANDE REFLEKTION

Förstudien *Man trivs där man behövs* visar att många unga i Leader Lapplands område har engagemang, idéer och en vilja att bidra till utvecklingen av sina lokalsamhällen. Samtidigt pekar resultaten på behov av tydligare vägar till delaktighet, fler möjligheter till inflytande och långsiktiga arbetssätt som gör det enklare för unga att engagera sig.

Genom ungdomsstyrelsen, uppsökande arbete och lokalt anpassade aktiviteter har förstudien visat att det är möjligt att nå unga även i glesbygdsområden när arbetssätten utgår från deras förutsättningar och behov.

Förstudien ger ett viktigt kunskapsunderlag för fortsatt arbete med ungas delaktighet och inflytande i Leader Lapplands område. Erfarenheterna visar också på värdet av att involvera unga som aktiva deltagare och medskapare i utvecklingen av framtidens landsbygd.

Bilaga 1 - KARTLÄGGNING AV UNGDOMSVERKSAMHET I LEADER LAPPLAND

Kartläggningen visar att samtliga kommuner inom Leader Lapplands område bedriver någon form av ungdomsverksamhet genom ungdomsgårdar, ungdomsledare, ungdomssamordnare eller riktade ungdomsprojekt.

Källa: Lägesbild av Södra Lapplands fritidsgårdar 2025 samt kompletterande uppgifter insamlade inom förstudien.

ARJEPLOG <ul style="list-style-type: none"> • Ungdomsgård. • Kombinerad tjänst som ungdomsledare och sporthallspersonal, fördelad mellan två personer.	ARVIDSJAUR <ul style="list-style-type: none"> • Ungdomsgård. • En ungdomssamordnare (100 %). • Två ungdomsledare (50 % vardera) samt timanställd personal.
DOROTEA <ul style="list-style-type: none"> • Ungdomsgården MB. • Youth Up North (2022–2024). • Ungdomsledare finns kvar efter projektet, motsvarande cirka 50 % fördelat på tre personer.	LYCKSELE <ul style="list-style-type: none"> • Ungdomsgården Midgård. • Ungdomssamordnare. • Tre heltidstjänster, två tjänster på 75 % samt en tjänst på 50 %. • Har tidigare haft ungdomsråd.
SORSELE <ul style="list-style-type: none"> • Ungdomsgård. • Ungdomsansvarig (50 %). • Youth Up North (2024–2026) med anställd ungdomsledare.	STORUMAN <ul style="list-style-type: none"> • Ungdomsgården Aktiviteten (AKKAN). • Fem anställda: två heltidstjänster och tre tjänster på 75 %. • Regelbundna aktiviteter. • Kultur- och fritidschef ansvarar för verksamheten.
VILHELMINA <ul style="list-style-type: none"> • Ungdomsgård. • Två heltidstjänster samt en tjänst på 50 %. • Midnight Light – Unga arrangörer (Vilhelmina Folkets Hus, finansierat av Allmänna Arvsfonden) avslutades i september 2024. Gruppen med unga arrangörer finns fortsatt kvar.	ÅSELE <ul style="list-style-type: none"> • Ungdomsgård i Åsele kulturhus. • En person arbetar 2,5 timmar per vecka samt en anställning på 40 %. • Youth Up North (2024–2026) med anställd ungdomsledare. • Ungdomsråd planeras under 2026.

Andra aktörer som arbetar med unga i området

Region Västerbotten

- Utvecklingsbidrag Unga.
- Särskilda bidrag för kulturintresserade ungdomar.
- Ungdomsråd planeras under 2026.

Studieförbund och föreningar

- Bedriver verksamhet med fokus på unga.
- Idrottsföreningar arbetar i stor utsträckning med barn och ungdomar.

Svenska kyrkan och Pingstkyrkan

- Har ungdomsansvariga och bedriver ungdomsverksamhet i flera kommuner.

Exempel på ungdomsprojekt i området

- Dorotea och Arvidsjaur har tidigare deltagit i projektet Youth Up North.
- Åsele och Sorsele deltar i Youth Up North under perioden 2024–2026.
- Vilhelmina Folkets Hus har drivit projektet Midnight Light – Unga arrangörer, finansierat av Allmänna Arvsfonden.
- KRAM-projektet vid Ricklundgården i Vilhelmina pågår med finansiering från Allmänna Arvsfonden.
- AC Live – unga arrangörer i Västerbotten (2023–2026), finansierat av Allmänna Arvsfonden.
- PUA2 (Professionella Unga Arrangörer) vid Kulturakademin i Storuman (2023–2026), finansierat av Leader Lappland.

Referenser och länkar

- Youth Up North: <https://youth2030.se/youthupnorth/>
- Midnight Light – Unga arrangörer: <https://midnightlightungaarrangorer.se>
- KRAM-projektet: <https://ricklundgarden.com/produkter/kram/kram/>
- AC Live: <https://www.aclive.se>
- PUA2: <https://kulturakademin.se/pua2/>

BILAGA 2 – Enkätrapport

”Vi vill höra din röst – bidra till framtidens landsbygd”

Förstudien Man trivs där man behövs
Leader Lappland 2030
Delrapport 2024-09-01–2025-12-31

Denna bilaga redovisar enkätens frågor, svarsfördelning och återkommande teman i fritextsvaren. Kontaktuppgifter och personuppgifter från enkätens frivilliga kontaktfält ingår inte i bilagan.

Innehåll

1. Om enkäten
2. Metod och läsanvisning
3. Vilka svarade?
4. Delaktighet och inflytande
5. Identitet, inkludering och öppenhet
6. Hälsa och välmående
7. Sysselsättning, fritid och engagemang
8. Framtidstro och möjligheter
9. Sammanfattande iakttagelser
10. Enkätfrågor

1. Om enkäten

Som en del av förstudien Man trivs där man behövs genomfördes den digitala enkätundersökningen "Vi vill höra din röst – bidra till framtidens landsbygd". Enkäten riktade sig främst till ungdomar och unga vuxna i Leader Lapplands område, men även äldre åldersgrupper har besvarat enkäten.

Syftet med enkäten var att samla in kunskap om hur unga upplever att leva, bo och verka i området. Frågorna berörde bland annat delaktighet, inflytande, hälsa, fritid, framtidstro och vilka möjligheter som unga ser i sina kommuner.

Uppgift	Resultat
Antal svar	621
Genomförandeperiod	2025-01-09 till 2025-12-12
Genomsnittlig svarstid	6 minuter och 57 sekunder
Slutförda svar	56 %
Metod	Digital enkät via Ungapped
Geografisk spridning	Samtliga kommuner i Leader Lapplands område är representerade

2. Metod och läsanvisning

Bilagan bygger på enkätens exporterade resultat, inklusive både fasta svarsalternativ och fritextsvar. De fasta svarsalternativen redovisas med antal och andel. Fritextsvaren har lästs igenom och sammanfattats tematiskt.

Tematiseringen ska läsas som en kvalitativ sammanställning. Ett och samma fritextsvar kan beröra flera teman, till exempel både kollektivtrafik, fritidsaktiviteter och framtidstro. Därför redovisas fritextteman främst som återkommande mönster, inte som exakta statistiska kategorier.

Citat ur fritextsvaren återges anonymt. Stavning och formuleringar har i huvudsak behållits för att bevara respondenternas egna röster, men personuppgifter och kontaktuppgifter har inte tagits med.

3. Vilka svarade?

Fråga 1. Hur gammal är du?

Svarsalternativ	Antal	Andel
16-18	250	40 %
19-25	219	35 %
25-30	36	6 %
31-50	53	9 %
50+	63	10 %

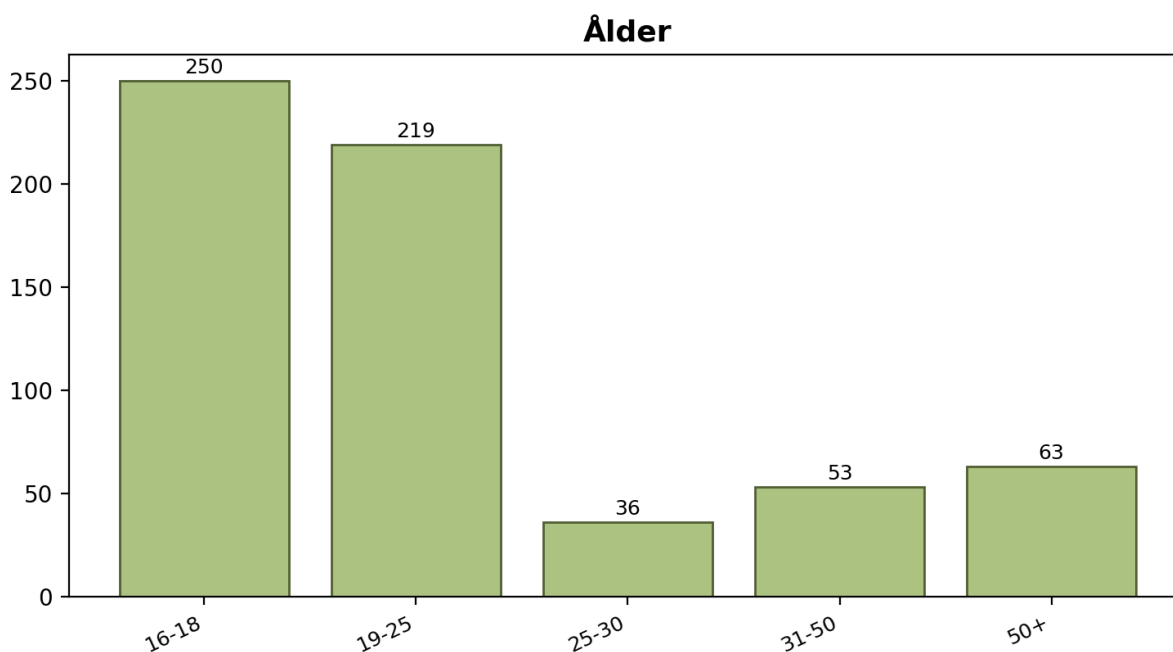

Diagram 1. Åldersfördelning bland de svarande.

Totalt var 75 procent av de svarande i åldern 16–25 år, vilket innebär att enkäten i hög grad nådde förstudiens huvudsakliga målgrupp.

Fråga 2. I vilken kommun bor du?

Kommun	Antal	Andel
Arjeplog	32	5 %
Arvidsjaur	77	12 %
Dorotea	44	7 %
Lycksele	143	23 %
Sorsele	48	8 %
Storuman	102	16 %
Vilhelmina	84	14 %
Åsele	70	11 %
Har bott i området	21	3 %

Kommunfördelning

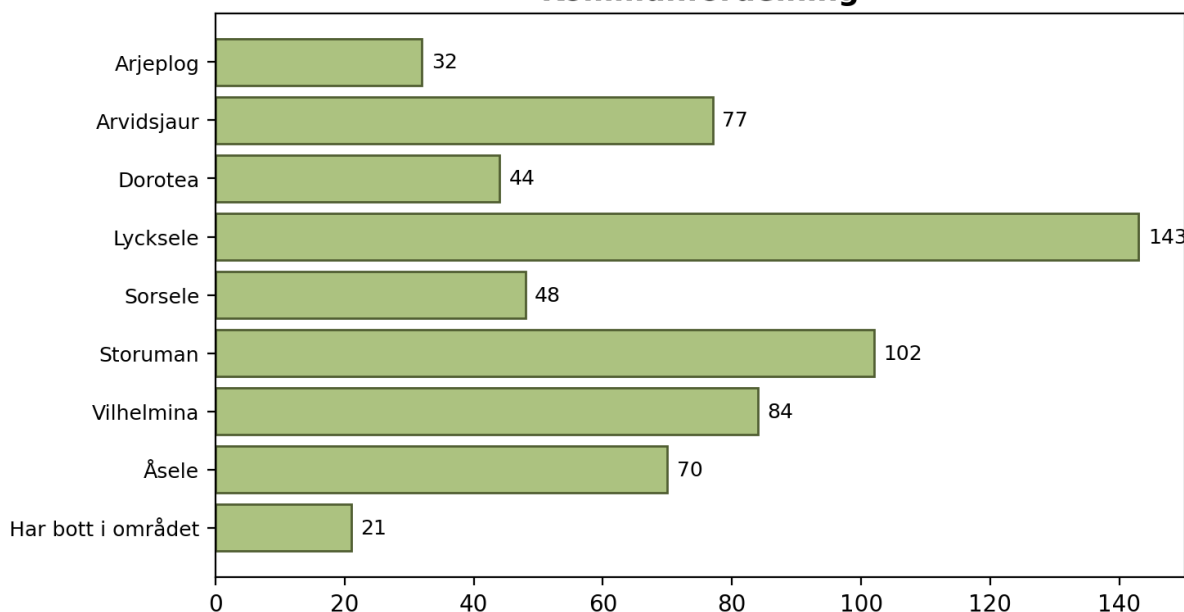

Diagram 2. Fördelning per kommun.

Samtliga åtta kommuner inom Leader Lapplands område finns representerade. Även personer som tidigare bott i någon av kommunerna, men inte längre gör det, har svarat.

Fråga 3. Är du uppvuxen i kommunen eller inflyttad?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Uppvuxen	439	71 %
Inflyttad	182	29 %

En majoritet av respondenterna är uppvuxna i kommunen där de bor. Samtidigt utgör inflyttade en betydande grupp, vilket ger viktiga perspektiv på tillhörighet, sociala sammanhang och vägar in i lokalsamhället.

Fråga 4. Hur identifierar du dig?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Tjej	318	51 %
Kille	292	47 %
Annat	5	1 %
Föredrar att inte svara	6	1 %

Svarsfördelningen är relativt jämn mellan tjejer och killar. Det finns även svar från personer som identifierar sig på annat sätt eller inte vill uppge könsidentitet.

4. Delaktighet och inflytande

Fråga 5. Känner du att du har möjlighet att påverka vad som händer i din kommun?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Inte alls	86	14 %
2	170	28 %
3	198	33 %
4	92	15 %
Absolut	58	10 %

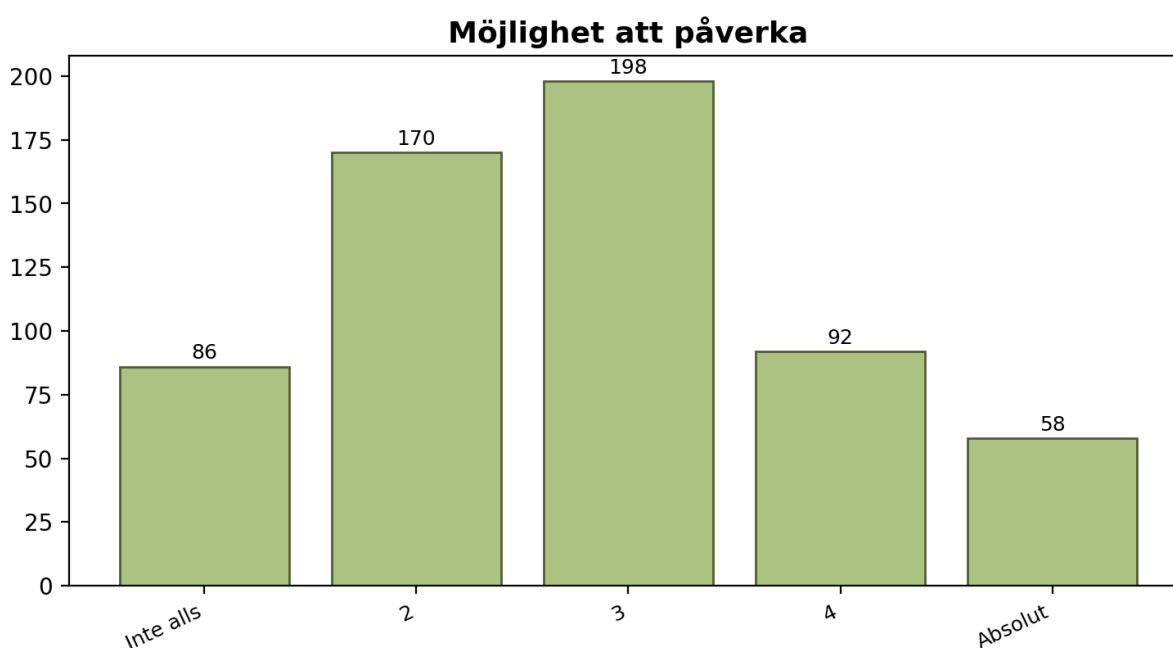

Diagram 3. Upplevd möjlighet att påverka.

Resultatet visar en blandad bild. En grupp upplever att de har möjlighet att påverka, men många placerar sig i mitten eller i den lägre delen av skalan. Det tyder på att möjligheten att påverka inte upplevs som självklar för många av de svarande.

Fråga 6. Beskriv varför du känner att du inte har möjlighet att påverka

Antal fritextsvar: 149.

Fritextsvaren visar att flera respondenter upplever att det är svårt att veta hur påverkan går till i praktiken. Andra beskriver att de inte upplever sig lyssnade på, eller att beslut redan är fattade när unga får möjlighet att säga sin mening.

Återkommande teman i svaren:

Upplevelse av att inte bli lyssnad på

Otydliga vägar till påverkan

Unga upplever låg formell position

Beslut upplevs redan fattade

Brist på tid, ork eller kunskap

Exempel på fritextsvar:

"Kommunpolitiker och andra tjänstemän lyssnar sällan på de förslag och förbättringar som föreslås av vi som bor på landsbygden och inte i samhället lycksele."

"Politiker lyssnar sällan på vanliga folkets åsikter, och även OM dom hade gjort det så har kommunen inte bra nog ekonomi för att kunna åstadkomma något redigt."

"Långt mellan ledande politiker och människor. Många gånger upplevs d som att politikerna inte har inblick i det som d beslutar om"

"Vet inte vart ellee hur jag påverkar men Kommunen lyssnar ändå aldrig och går inte ut med information hur man påverkar heller så"

"Det känns som att kommunen inte alltid lyssnar på invånarnas förslag eller återkopplar vad som händer efteråt."

"Man vet inte vart man har möjligheten att lämna in förslag på ändring, samt att kommunen aldrig har pengar till att göra något."

Fråga 7. Beskriv hur du har möjlighet att påverka

Antal fritextsvar: 198.

De som beskriver att de kan påverka lyfter framför allt elevråd, föreningsliv, lokalt engagemang och personliga kontakter. I mindre kommuner kan korta avstånd till vuxna och beslutsfattare upplevas som en möjlighet.

Återkommande teman i svaren:

Politik, kommun och formella forum

Eget initiativ och lokalt engagemang

Personliga kontakter och korta vägar

Föreningar och organisationer

Elevråd och skolans kanaler

Exempel på fritextsvar:

"Genom Leader känns det som att man lättare kan påverka vad som sker i kommunen, men när det kommer till övriga händelser får man ofta känslan av maktlöshet."

"Prata med lärare och föräldrar och eftersom det är en mindre population når det oftast dem som är i en position att kunna ändra det själv"

"Kan prata med dom på kommunen och dom lyssnar och lyfter ett ärende men det tar sig inte längre. Till exempel bussen till Arvidsjaur."

"I olika former, genom att vara aktiv och engagerad i organisationer och föreningar. Genom att själv ta initiativ till aktiviteter."

"Finns söker många sätt att påverka samhället, bara man är delaktig. Som att prata med kommunen om det är nått man inte gillar."

"Jag har oftast möjlighet att påverka saker i min kommun när jag besöker fritidsgården Fenix där ställs mycket frågor om vad vi tycker och tänker och om vad vi vill och inte vill"

Fråga 8. Finns det något du skulle vilja förändra eller förbättra i ditt närområde?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	376	62 %
Nej	229	38 %

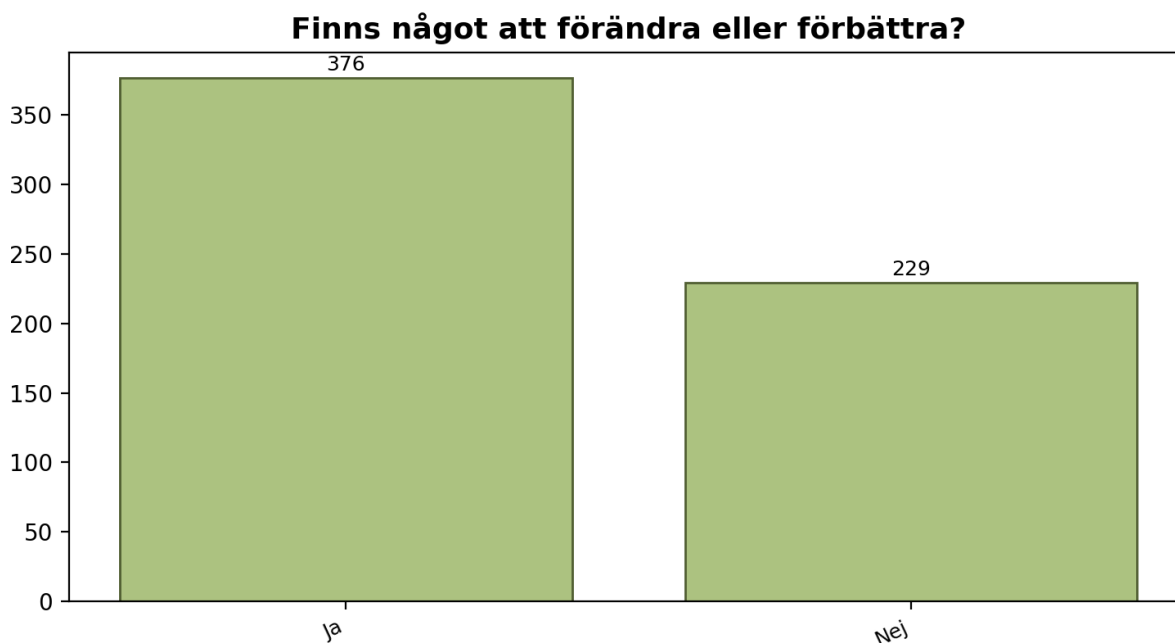

Diagram 4. Andel som vill förändra eller förbättra något i närområdet.

En majoritet svarar att det finns något de skulle vilja förändra eller förbättra i sitt närområde.

Fråga 9. Beskriv vad du skulle vilja förändra eller förbättra

Antal fritextsvar: 303.

Svarens bredd är stor. Återkommande teman handlar om fler fritidsaktiviteter, fler mötesplatser, kultur, kollektivtrafik, skola och utbildning, information, samhällsservice samt möjligheter till arbete och företagande.

Återkommande teman i svaren:

Fritidsaktiviteter och mötesplatser

Bostäder och samhällsservice

Kultur, musik och skapande

Skola och utbildning

Arbete och företagande

Kollektivtrafik och mobilitet

Information och kommunikation

Exempel på fritextsvar:

"Något som är öppet för ungdomar typ en mötesplats eller någonstans där ungdommar kan mötas på och kanske en pub där man kan mötas på ett annat sätt också"

"Mer aktivitet för utomhussporter, såsom ute-padel, SUP, kajaker för uthyrning osv. En hamn, kanske pop-up-kiosk längs strandpromenaden. Hundpark."

"Vissa vägar är helt okörbara och bortglömda Maten på ålderdomshemmerna är förfärliga Volgsjö skola har mer elever än vad det får plats med och bör byggas ut"

"Jag vill få mera folk att engagera sig mer, många klagar och kan ha bra idéer på vad som ska förbättras, men igen är villig att jobba för det."

"Bättre öppettider på butiker, mer aktiviteter för barn och ungdom, öppet på badhus på sommaren, aktivitetsland. Torghandel, gratis marknadsstånd för lokalbor."

"Ha ett bättre utbud av aktiviteter: Ett av mina intressen är att läsa och jag upplever att det inte finns många aktiviteter relaterat till det."

"Typ affärer och få folk att flytta in till sorsele, samt bättre busstider till gymnasieskolor eftersom det inte finns ett gymnasium i Sorsele"

"Det är väl bland annat lönerna för de som jobbar inom äldreomsorgen och att stärka upp järnvägen igen. Nu då jag tänker på det är det kanske ganska många saker"

5. Identitet, inkludering och öppenhet

Fråga 10. Känner du att du kan vara dig själv och bli accepterad för den du är, även om du inte följer normen?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	546	89 %
Nej	65	11 %

Fråga 12. Tycker du att det finns en öppenhet för olika identiteter och bakgrunder där du bor?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	506	83 %
Nej	103	17 %

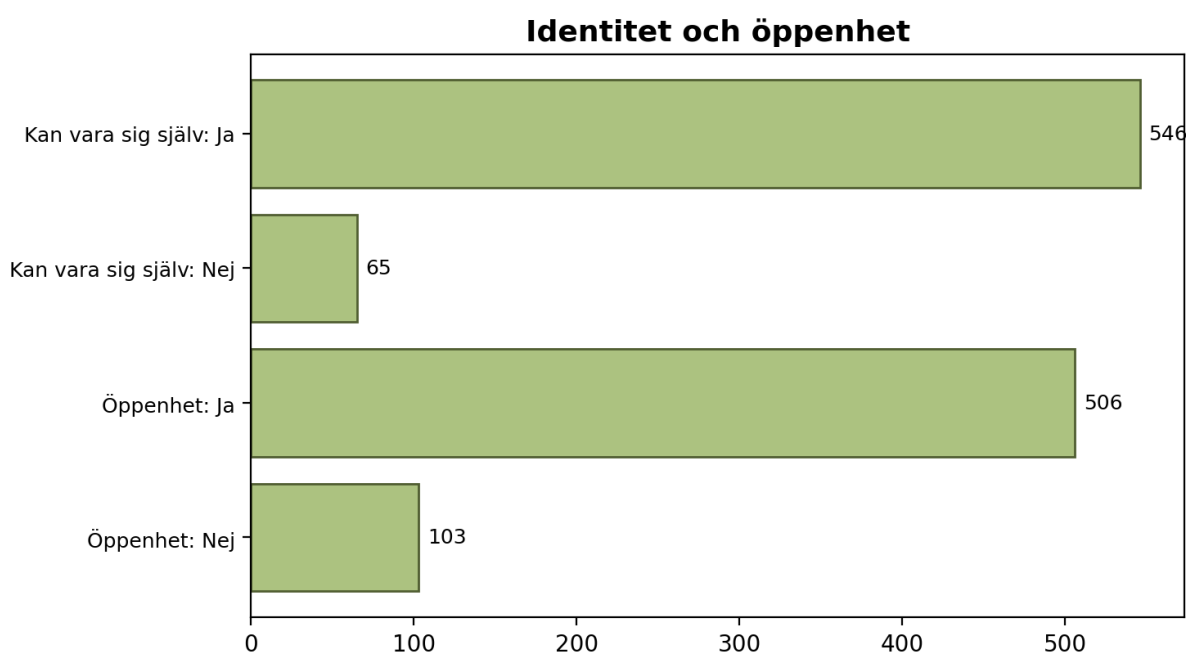

Diagram 5. Identitet, normer och öppenhet.

De flesta svarande upplever att de kan vara sig själva och att det finns en öppenhet för olika identiteter och bakgrunder. Samtidigt visar fritextsvaren att det finns behov av fortsatt arbete med kunskap, respekt och trygghet.

Fråga 11. Vad kan göras för att förbättra möjligheten att vara sig själv?

Antal fritextsvar: 44.

Fritextsvaren handlar framför allt om kunskap, förståelse och att synliggöra olikheter. Flera svar lyfter skolan som en viktig plats för detta arbete.

Återkommande teman i svaren:

Kunskap och utbildning

Minska fördomar, mobbning och hård jargong

Synliggöra olikheter och mångfald

Fler möten mellan människor

Exempel på fritextsvar:

"Behövs kunskap inom minoriteter i skolan så människor får en bra uppfattning om vad tex samer är och håller på med och deras historia."

"Känner inte att jag själv har något problem men acceptans men tror att det är svårare att gå mot nirmen i ett så litet samhälle"

"Tror inte att det finns så myclet att göra med de äldre generationerna men att vara aktivt inkluderande och diskutera minoriteters verklighet i skolan är bra framtida generationen"

"Visa att människor är olika och ge unga större förståelse av detta, tex genom kanske klassresor inom och utom sverige."

Fråga 13. Vad kan göras för att förbättra öppenheten för olika identiteter och bakgrunder?

Antal fritextsvar: 58.

Svaren lyfter liknande teman som föregående fråga: utbildning, samtal, ökad kunskap och ett tydligare arbete mot fördomar och mobbning.

Återkommande teman i svaren:

Kunskap och utbildning

Synliggöra olikheter och mångfald

Minska fördomar, mobbning och hård jargong

Fler möten mellan människor

Exempel på fritextsvar:

"Tror det handlar om att många är lågutbildade här, vilket ofta leder till att folk inte är lika förstående mot utomstående och det som är annorlunda"

"Bättre utbildning, att man visar på olikheter och att man visar på vad mobbning kan leda till, tex genom studiebesök"

"Starkare tryck mot mobbning i skolor och till acceptans & mer utbildning till allmänbefolkningen av alla åldrar"

"Jag vet inte. Folk behöver mer kunskap. Ungdomar idag är de mest elaka på nätet. Social medier är en fara"

"Svårt att säga. Det finns ganska kraftigt identitetsbaserat hat bland många ungdomar här, och när jag gick i högstadiet kändes det inte som att skolan lade mycket märke till hatet. Mobbning bekämpas inte tillräckligt i skolan."

6. Hälsa och välmående

Fråga 14. Hur upplever du din fysiska hälsa?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Dålig	8	1 %
2	38	6 %
3	159	26 %
4	215	35 %
Jättebra	191	31 %

Fråga 15. Hur upplever du din psykiska hälsa?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Dålig	26	4 %
2	59	10 %
3	132	22 %
4	189	31 %
Jättebra	206	34 %

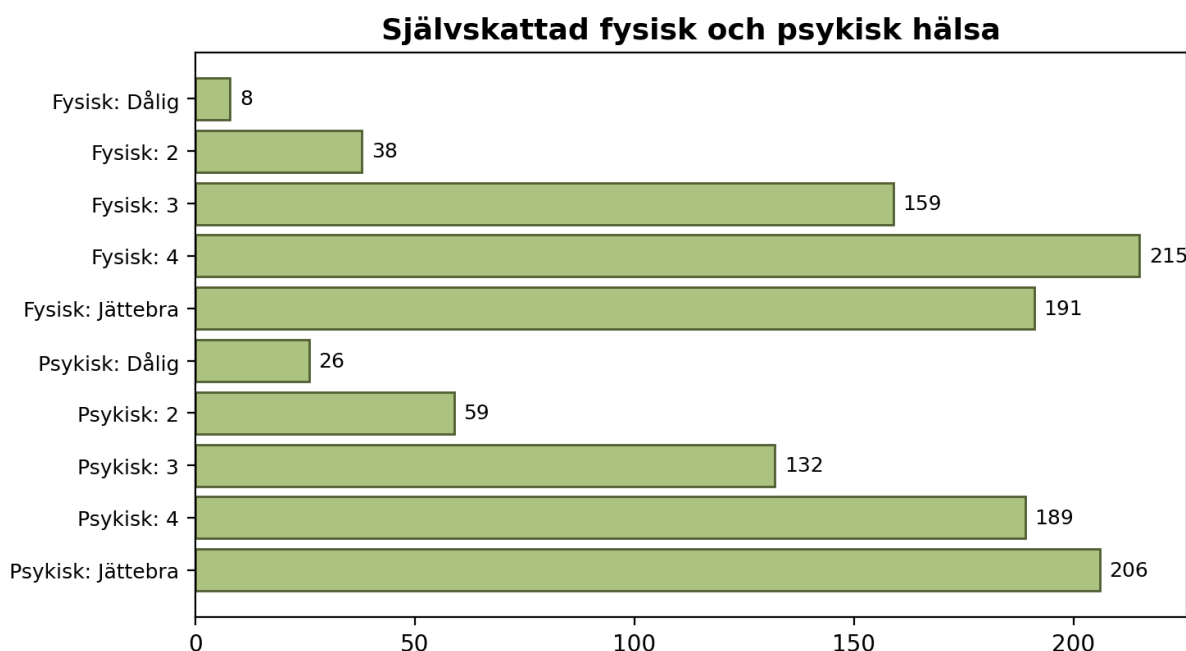

Diagram 6. Självskattad fysisk och psykisk hälsa.

Många skattar sin fysiska och psykiska hälsa som god, men det finns också en tydlig grupp som beskriver sämre mående. I fritextsvaren återkommer psykisk hälsa, ensamhet, tillgång till stöd och meningsfull fritid som viktiga frågor.

Fråga 16. Upplever du att det är lätt att få stöd om du behöver det?

Antal fritextsvar: 490.

Svarens karaktär varierar mycket. Vissa upplever att stöd finns genom skola, familj eller vård. Andra beskriver att det är svårt att veta vart man ska vända sig, att resurser saknas eller att avstånd och väntetider försvårar.

Återkommande teman i svaren:

Stödet upplevs finnas via skola/familj

Psykisk vård/stöd upplevs otillräckligt

Brist på resurser och långa väntetider

Svårt att veta vart man ska vända sig

Avstånd och tillgänglighet

Exempel på fritextsvar:

"Den ungdomsmottagning som finns äe väldigt liten och har endast en kurator. Jag upplever att man därför får en väldigt begränsad hjälp och vård därifrån."

"Jag upplever att vi kan bli bättre inom vård och omsorg , jag vill att många företag ska flytta hit att skaffa många jobb i olika yrken."

"I skolan fanns kurator men hen var sällan där och man blev omdirigerad till ungdomsmottagningen där kuratorn var ännu sämre och verkade inte bry sig om sitt jobb."

"När det gäller min egna fysiska eller psykiska hälsa, ja, men jag har märkt att flera runt omkring mig upplever det svårt att få hjälp när det gäller veterinärvård."

"Jättesvårt att få kontakt och hjälp av vården. Blir hänvisad till mediciner när man söker kontakt med kurator eller psykolog. Nekar man medicin får man inte heller något samtalsstöd"

"Via skola har det varit enkelt men inte efter skolan då det är svårt att veta vart man ska vända sig och det tar tid"

"Ibland, inom vissa områden alldeles för lång tid, framförallt inom psykisk hälsa för unga och framförallt måste föräldrar få vara mer delaktiga i den vården och man måste kunna ställa krav"

Fråga 17. Vilka tror du är de största utmaningarna för ungdomars hälsa i Norr- och Västerbottens inland?

Antal fritextsvar: 434.

Fritextsvaren pekar på flera sammanlänkade utmaningar: psykisk ohälsa, ensamhet, brist på aktiviteter, avstånd till stöd, skola och prestationskrav samt digitala vanor och stillasittande.

Återkommande teman i svaren:

Psykisk ohälsa, stress och oro

Ensamhet och sociala sammanhang

Avstånd och tillgång till stöd

Brist på aktiviteter och mötesplatser

Digitala vanor och stillasittande

Skola och prestationskrav

Alkohol, droger och riskmiljöer

Exempel på fritextsvar:

"Sociala medier, normer, barn får inte vara barn utan de ska vara mode redan i 5-6an när man själv lekte i sandlåda fortfarande och spelade fotboll typ"

"Social begränsning om man är en sån person som gillar att vistas bland mycket folk. Dåligt med transportförbindelser om man inte har körkort."

"Identitet, känns som att ungdomar idag inte har något eget tänkande eftersom man blir påverkad av sociala medier både med hur man ska vara och hur man ska vara."

"För mycket stillasittande. Telefonen tar mycket av ungdomars tid. De glömmor bort att leva. De hamnar i en bubbla där alla tycker likadant."

"Inget utbud för idrott inom mindre orter så som t.ex. Tärnaby vilket leder till en mindre gemenskap och försämrad hälsa fysiskt och psykisk"

"Att normer förekommer mer i Norrland, speciellt i inlandet mot fjällen. Finns lite stöd för att stötta individer som har det problematiskt."

"Att få vård inom psykiatri och även övrig vård, långa vårdköer och ska du ex få en diagnos fastställd får du söka dig privat för att det ska bli av (i stort sett)"

"Många unga känner sig ensamma eller har inget att göra. Det finns inte tillräckligt med aktiviteter, och det kan vara svårt att få hjälp snabbt om man mår dåligt."

7. Sysselsättning, fritid och engagemang

Fråga 18. Vad har du för sysselsättning idag?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Studerande	249	41 %
Anställd	254	42 %
Egen företagare	40	7 %
Annat	69	11 %

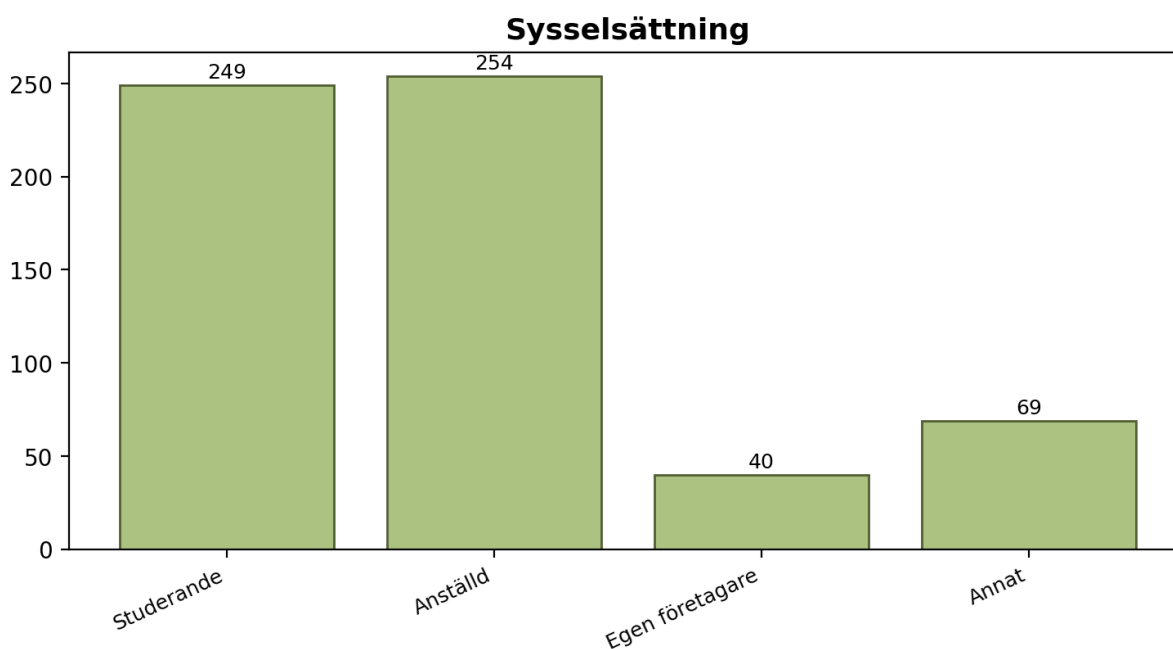

Diagram 7. Sysselsättning.

Fråga 19. Ange gärna vad

Antal fritextsvar: 41.

Bland svaren under "annat" förekommer bland annat arbetslöshet, sjukskrivning, praktik, föräldraledighet, studier och olika fritids- eller vardagsbeskrivningar.

Exempel på fritextsvar:

"Lönebefriad, alltså det som annars kallas för "arbetslös" eller "arbetssökande"."

"Jag praktiserar via ett program via arbetsförmedlingen."

"Ibland keyboard och måla eller ritar"

"Spela gitarr, träna, lyssna på musik"

Fråga 20. Är du aktiv inom någon förening?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	300	49 %
Nej	268	44 %
Vet ej	44	7 %

Aktiv inom förening

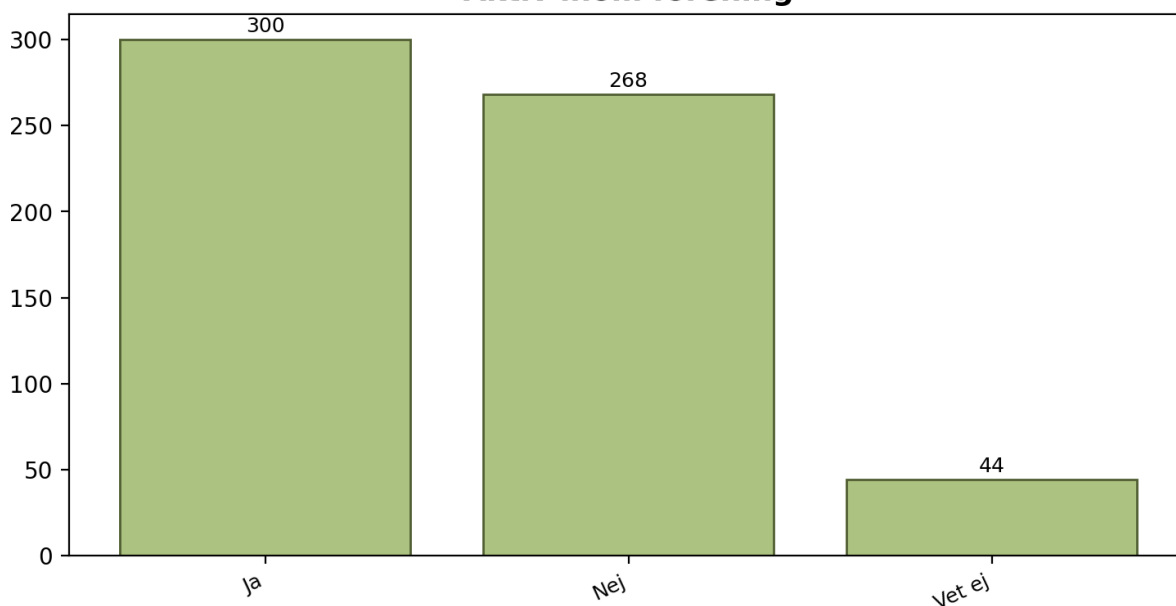

Diagram 8. Föreningsengagemang.

Nästan hälften av de svarande uppger att de är aktiva i någon förening. Samtidigt står en stor grupp utanför föreningslivet, vilket är viktigt att beakta i fortsatt arbete med delaktighet och aktiviteter.

Fråga 21. Hur brukar du spendera din fritid? (flera svar möjliga)

Aktivitet	Antal markeringar	Andel av respondenter
Sport/träning	306	49 %
Friluftsliv	284	46 %
Gaming/datorspel	207	33 %
Sociala medier	257	41 %
Kreativa aktiviteter	233	38 %
Familj/vänner	465	75 %
Annat	77	12 %

Hur brukar du spendera din fritid?

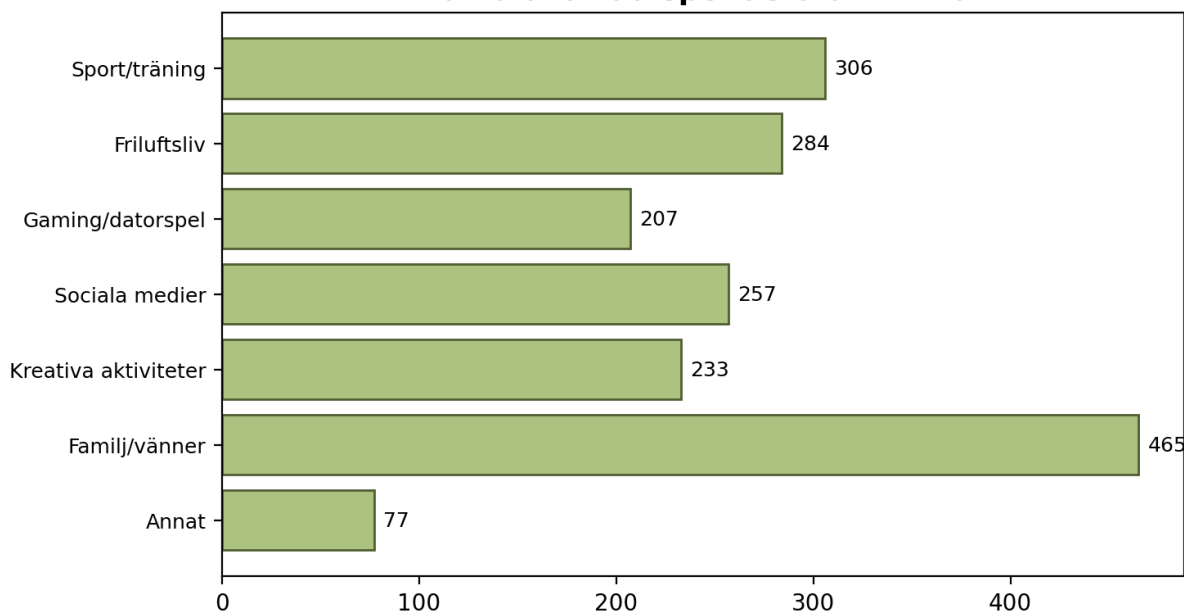

Diagram 9. Vanliga fritidsaktiviteter. Flera alternativ kunde väljas.

Fråga 22. Ange gärna vad annat du gör på fritiden

Antal fritextsvar: 58.

Fritextsvaren visar en stor variation. Utöver alternativen i enkäten nämns exempelvis arbete, musik, djur, motorintresse, hantverk, jakt, fiske, läsning, vila och att umgås med vänner.

Exempel på fritextsvar:

"kör timmerbil till vardags så mycket av jobbet följer med även på fritiden"

"MUSIK MUSIK TEATER hehe eller jag vill teater"

"Äger lite skog som jag jobbar och sköter om"

"Online chatta med min kompis i London"

"Lyssna på musik göra musik och träna"

Fråga 23. Tycker du att det finns tillräckligt med fritidsaktiviteter där du bor?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	280	46 %
Nej	222	36 %
Vet inte	110	18 %

Tillräckligt med fritidsaktiviteter?

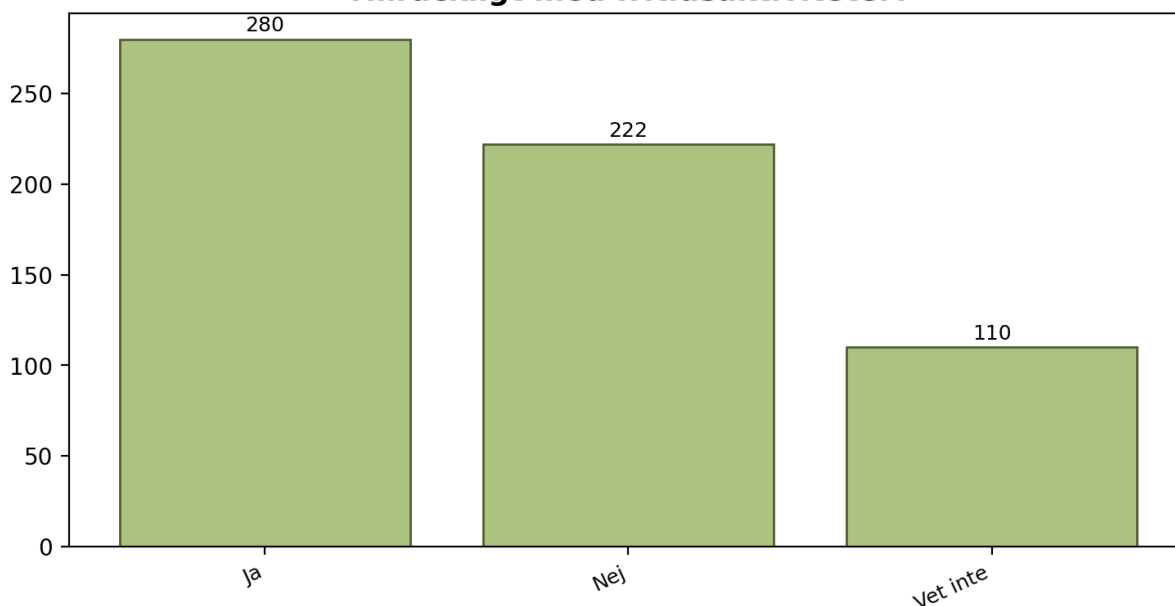

Diagram 10. Upplevelse av fritidsutbud.

Fråga 24. Beskriv gärna ditt svar om fritidsaktiviteter

Antal fritextsvar: 222.

Fritextsvaren visar att upplevelsen av fritidsutbudet varierar. Vissa tycker att det finns mycket att göra, medan andra beskriver ett smalt utbud, särskilt om man inte är intresserad av idrott. Flera efterfrågar kultur, skapande verksamhet och aktiviteter för äldre ungdomar och unga vuxna.

Återkommande teman i svaren:

Idrott dominerar utbudet

Utbudet upplevs begränsat eller smalt

Kultur och skapande efterfrågas

Tillgänglighet och information påverkar deltagande

Aktiviteter för äldre unga/unga vuxna saknas

Exempel på fritextsvar:

"Inte för äldre eller för yngre om man inte ska tänka med ungdomsgården som ingen vill gå på och allt är väldigt dyrt när det väl arrangeras något"

"Vi har allt väldigt blandat och mycket olika sporter man kan delta i, dessutom erbjuder stans gymnasieskola specialidrotter när man utbildar sig."

"Finns sporter men utöver det finns lite, förutom ungdomsgården. Man borde anstränga sig för att arrangera fler aktiviteter samt bli bättre på att informera"

"Det ända jag kan tänka på som finns är ungdomsgården men det är allt. De aktiviteter som de har försökt implantera kostar och det gör att folk inte kommer."

"Det finns mycket föreningar men många skyltar inte allmänt eller går mycket på rykte. Så det finns absolut aktiviteter man måste bara hitta det man gillar."

"I Lycksele stad finns det mycket aktiviteter men för oss som bor 4,5 mil utanför finns det inget alls, man får hitta på saker på egen hand."

"Det finns väl olika aktiviteter men det blir ofta svårt att få ihop ett helt gäng med personer eftersom det är ett litet samhälle."

"Det finns aktiviteter men folk har blivit latare och stannar hellre framför en skärm istället för att gå ut och göra nånting"

8. Framtidstro och möjligheter

Fråga 25. Vad drömmer du om att göra i framtiden?

Antal fritextsvar: 483.

Framtidsdrömmarna är mycket varierade. Många handlar om arbete, trygghet, utbildning, familj, boende, företagande, skapande och att kunna leva ett meningsfullt liv. Flera svar uttrycker också en vilja att bo kvar eller återvända om rätt förutsättningar finns.

Återkommande teman i svaren:

Arbete och trygg försörjning

Familj, boende och trygg vardag

Företagande och skapande

Utbildning och personlig utveckling

Resa, flytta och se världen

Exempel på fritextsvar:

"Drömmer om att leva och verka i den kommun jag är uppväxt i. Samt se ett betydligt mer blomstrande företagsliv och bättre relation mellan kommun och företagare."

"Jobbvis? Nej. Jag skulle veta jobba med att packa varor för ett online företag. Den typen av jobb där jag kan ha på hörlurar och jobba utan att tänka för hårt."

"En dröm jag har är att öppna en gårdsbutik och kunna leva på den i kombination med att starta företag där jag säljer mina egna virkade alster via sociala medier."

"Får ihop jobbet och fritiden på ett bra sätt, njuter av naturen (vandring, skidåkning, löpning), besöker mera kulturella tillställningar"

"Driva företag och spendera mycket tid med familjen. Ta över ett renoveringsprojekt och leva och äta gott på ett hus och tomt jag trivs i."

"Just nu drömmer jag mest bara om att få jobba, ha en ordentlig inkomst utan att konstant behöva bli granskad av själlösa myndigheter."

"Jag drömmer om att få bo kvar här med min sambo och skaffa hus och familj. Och fortsätta känna att min kommun är något jag trivs med."

"Ha ett bra och stabilt jobb som stadig grund för att göra vad jag vill på fritiden utan att behöva tänka på pengar allt för mycket."

"Arbeta, vara engagerad i en utåtriktad församling samt själv också jobba utåtriktad och visa nya i tron hur man kan vara kristen."

Fråga 26. Tror du att du kan uppnå dina mål genom att bo kvar i din kommun?

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	338	59 %
Nej	237	41 %

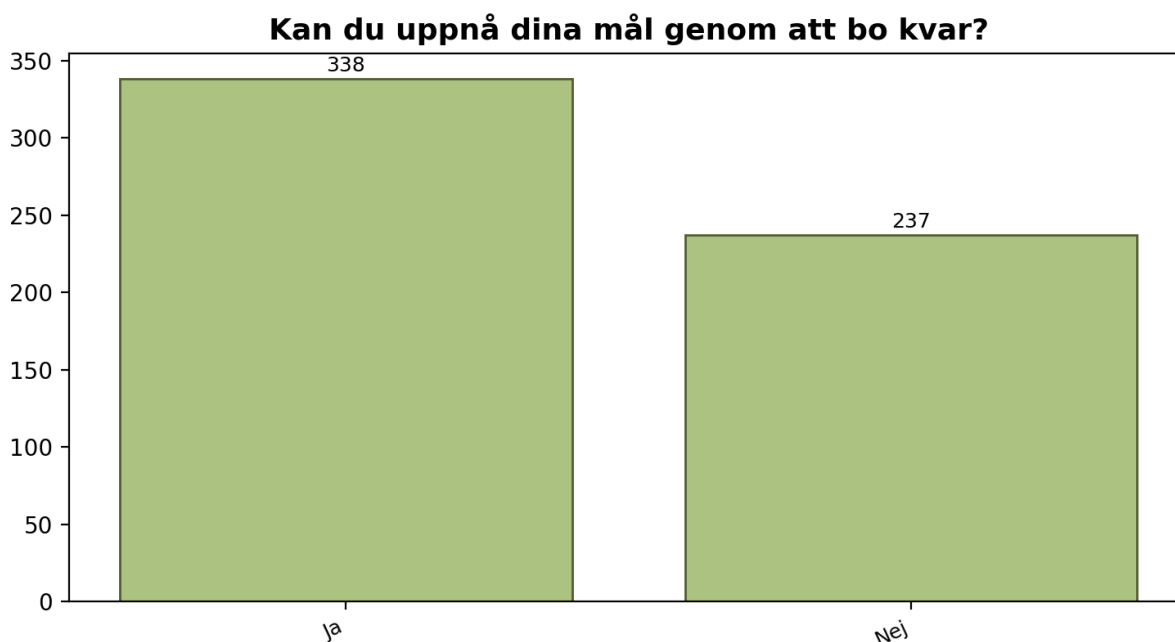

Diagram 11. Upplevelse av möjligheten att uppnå mål genom att bo kvar.

En majoritet svarar ja, men en stor minoritet svarar nej. Detta visar att många ser lokala möjligheter, samtidigt som betydande hinder upplevs finnas.

Fråga 27. Vad behövs förändras för att du ska kunna uppnå dina mål?

Antal fritextsvar: 184.

Svar som handlar om att kunna uppnå sina mål berör främst arbete, utbildning, lokala utvecklingsmöjligheter, kultur- och fritidsutbud samt möjligheten att bygga ett liv på orten.

Återkommande teman i svaren:

Utbildning och kompetens

Arbete och arbetsmarknad

Bostäder och inflyttning

Kommunal utveckling och framtidstro

Kultur, fritid och sammanhang

Kollektivtrafik och mobilitet

Exempel på fritextsvar:

”För lite jobb i närheten, vill man inte jobba inom vård eller service så får man endera flytta eller pendla över 20mil för att ta sig till arbetet”

”Större tillgång till högskole- och universitetsutbildningar online så att man inte behöver flytta ut ur staden när man vill plugga vidare.”

”Det krävs att man får ett universitet sjukhus i Arvidsjaur och det funkar ju inte. Just nu så måste jag flytta till Umeå och studera där.”

"Fler stora företag, mer konkurrens och utbud. Majoriteten av de jobb som utlyses är desamma. Har en utbildning som inte efterfrågas lika mycket i en mindre stad tyvärr."

"Jobbmöjligheter när man har en universitetsutbildning som inte är sjuksköterska eller undersköterska finns knappt."

"Ett mer attraktivt alternativ för vidareutbildning. Flyttar nog till Umeå om jag skulle välja att plugga vidare."

"De enda utbildningsmöjligheterna som finns för veterinärer i Sverige finns långt söderut. Det finns också inga större veterinärkliniker där jag skulle kunna få arbete i närheten av där jag bor."

"Det handlar mest om utbildning, det finns mycket möjligheter för den typen av arbete där jag bor."

Fråga 28. Behöver något förändras för att du ska vilja stanna kvar i kommunen eller återvända till den?

Antal fritextsvar: 411.

Svaren visar att frågan om att stanna eller återvända ofta kopplas till framtidstro. Återkommande teman är fler arbetstillfällen, utbildningsmöjligheter, bostäder, aktiviteter, kultur, samhällsservice och en tydligare satsning på unga.

Återkommande teman i svaren:

Kommunal utveckling och framtidstro

Arbete och arbetsmarknad

Kultur, fritid och sammanhang

Bostäder och inflyttning

Utbildning och kompetens

Kollektivtrafik och mobilitet

Exempel på fritextsvar:

"Ja, jag tkr att kommunen inte har lika stort fokus på ungdomarna som dom borde och att det inte finns nog med aktiviteter som inte kostar att göra"

"Lycksele behöver förstora sig i stället att förminska. Det blir mindre jobb, mindre aktiviteter och större skatt än vad man får för pengarna."

"Att ge mer jobbmöjligheter för ungdomar som vill verkligen jobba istället för att tacka nej till dem människor som försöker att söka jobb."

"Jag vet faktiskt inte. Vilhelmina är litet och det finns ganska små möjligheter eftersom de finns så få jobb/jobberjudanden/olika yrken"

"Jag trivs i den som den är, problemet är bara att jag först måste flytta härifrån i ett par år för att sedan kunna återvända o jobba här"

"En mer positiv framtidsplan från politikerna. Det räcker inte med att satsa på boende för seniorer och gamla, utan man måste satsa på skolan, fritiden mm för de unga."

"Jag tycker att det skulle vara bra med fler jobb och utbildningsmöjligheter för unga. Det skulle också vara roligt med fler aktiviteter och mötesplatser för ungdomar."

"Nej, jag känner att det är tryggt att veta att jag alltid kommer kunna flytta hem till Vilhelmina kommun i framtiden om jag vill"

"BB måste hitta ett sätt att hålla öppet året runt så att folk i kommunen vågar föda barn. Annars kommer detta inte att fungera."

Fråga 29. Vilka möjligheter hoppas du ska finnas för ungdomar i din kommun om 10 år?

Antal fritextsvar: 415.

Svaren rymmer både konkreta önskemål och bredare framtidsbilder. Många hoppas på fler aktiviteter, bättre möjligheter till utbildning och arbete, mer kultur, tryggare stöd kring psykisk hälsa och att unga ska kunna påverka mer.

Återkommande teman i svaren:

Utbildning och arbete

Fler aktiviteter och mötesplatser

Kultur, musik och unga arrangörer

Möjlighet att bo kvar eller återvända

Psykisk hälsa, trygghet och stöd

Påverkan och delaktighet

Exempel på fritextsvar:

"1 - Universitetsutbildning, och om inte det så högfartstransport till delar av landet med universitet. 2 - En anledning att söka en högre utbildning"

"Kanske någon form av musik i grupp för ungdomar, en kör? Ett nätverk för ungdomar som lever med psykisk ohälsa där de har möjlighet till stöd och hjälp."

"Trivas, fritidsaktiviteter såsom hockey, fotboll, golf, friskis, simhall, badstrand, ungdomsgård, jobb, skola, SOCIALSERVICE, dygnet runt sjukvård"

"Att dem ska kunna bo kvar hela livet vilket många vill, men det blir nästintill omöjligt om man vill ha ett jobb som kräver högre utbildning"

"Möjligheten till välbetalda arbeten samt sommarjobb, fler aktiviteter och ett roligare liv för unga. Mindre normer och en ökad öppenhet"

"En bred variation av fritidsaktiviteter, ett fint föreningsliv där inte allt är motvind hela tiden. En välkomnande arbetsmiljö."

"En mer levande bygd. Danser, olika cuper i olika sporter. Bara mer aktiviteter som kan locka en större grupp än det som arrangeras idag där det är väldigt riktat mot en grupp"

"Jag hoppas att det finns mer valmöjligheter för ungdomar att kunna jobba och studera härifrån. Så att de faktiskt kan bo kvar"

"Att musikskolan återinförs. Det finns mycke begåvade musiker som alltid skulle kunna bli bättre med hjälp av en musiklärare."

”Att dom faktiskt ska kunna bo här. Brist på studier och jobbmöjligheter gör att det inte är idealt för familjer att bo kvar”

Fråga 30. Kontaktuppgifter

Fråga 30 var frivillig och användes för kontaktuppgifter kopplat till utlottning. Eftersom uppgifterna innehåller personuppgifter redovisas de inte i denna bilaga.

9. Sammanfattande iakttagelser

Enkäten har nått en bred grupp svarande, där 75 procent är i åldern 16–25 år och samtliga kommuner i Leader Lapplands område finns representerade.

Många unga trivs i sina kommuner, men svaren visar också osäkerhet kring framtiden, särskilt kopplat till arbete, utbildning, kollektivtrafik, aktiviteter och möjligheten att påverka.

Delaktighet är ett återkommande tema. Många vill bidra, men flera vet inte hur de ska göra, vem de ska kontakta eller om deras synpunkter leder till förändring.

Fritidsutbudet upplevs olika beroende på kommun, ålder och intresse. Idrott och friluftsliv finns ofta, men kultur, skapande verksamhet och mötesplatser för äldre ungdomar efterfrågas återkommande.

Psykisk hälsa, ensamhet och tillgång till stöd är viktiga frågor. Flera svar visar att det kan vara svårt att söka hjälp i små samhällen där många känner varandra.

Framtidstron påverkas av möjligheten till arbete, utbildning, boende, sociala sammanhang och att känna sig behövd. Trivsel i hemkommunen är viktigt, men räcker inte alltid för att unga ska stanna eller återvända.

Fritextsvaren visar ett tydligt engagemang. Många unga har konkreta idéer och önskemål, men efterfrågar tydligare strukturer för delaktighet och inflytande.

10. Enkätfrågor

1. Hur gammal är du?
2. I vilken kommun bor du?
3. Är du uppvuxen i kommunen eller inflyttad?
4. Hur identifierar du dig?
5. Känner du att du har möjlighet att påverka vad som händer i din kommun?
6. Beskriv varför du känner att du inte har möjlighet att påverka.
7. Beskriv hur du har möjlighet att påverka.
8. Finns det något du skulle vilja förändra eller förbättra i ditt närområde?
9. Beskriv vad.
10. Känner du att du kan vara dig själv och bli accepterad för den du är, även om du inte följer normen?
11. Vad kan göras för att förbättra detta?
12. Tycker du att det finns en öppenhet för olika identiteter och bakgrunder där du bor?
13. Vad kan göras för att förbättra detta?
14. Hur upplever du din fysiska hälsa?
15. Hur upplever du din psykiska hälsa?
16. Upplever du att det är lätt att få stöd om du behöver det?
17. Vilka tror du är de största utmaningarna för ungdomars hälsa i Norr- och Västerbottens inland?

18. Vad har du för sysselsättning idag?
19. Ange gärna vad.
20. Är du aktiv inom någon förening?
21. Hur brukar du spendera din fritid? (Du kan välja flera alternativ.)
22. Ange gärna vad.
23. Tycker du att det finns tillräckligt med fritidsaktiviteter där du bor?
24. Beskriv gärna.
25. Vad drömmer du om att göra i framtiden?
26. Tror du att du kan uppnå dina mål genom att bo kvar i din kommun?
27. Vad behövs förändras för att du ska kunna uppnå dina mål?
28. Behöver något förändras för att du ska vilja stanna kvar i kommunen eller återvända till den?
29. Vilka möjligheter hoppas du ska finnas för ungdomar i din kommun om 10 år?
30. Kontaktuppgifter (frivilligt).